

BUSSTOPPESTEDER I DANMARK

Busstoppesteder spiller en vigtig rolle i hverdagen for mange danskere. Det er her, de venter på bussen, og nogle steder er der endda et lille skur, som beskytter mod regn og sne. Tidligere kunne man bare række hånden ud for at standse bussen, men med tiden og den voksende mængde passagerer er faste stoppesteder blevet en nødvendighed. De skal også være placeret hensigtsmæssigt og sikkert i forhold til den øvrige trafik.

Denne bog handler om netop disse stoppesteder. Selvom den henvender sig til bus-entusiaster, kan vi alle blive klogere på denne ofte oversete, men vigtige del af samfundets infrastruktur. De mange illustrationer, over 300 i alt, viser, at et stoppested ikke bare er et stoppested – de er vidt forskellige i både design og placering. Nogle steder bestemmer busselskabet udformningen, mens det andre steder er kommunen, der har det sidste ord. Især med de fælleskommunale trafikselskaber fra 1970'erne begyndte man at standardisere stoppestederne. Eksempelvis indikerede et blåt skilt nogle steder, at en regionalbus ville stoppe, mens et gult skilt markerede by- eller lokalbusser.

I begyndelsen var stoppesteder blot en simpel pæl med et skilt. Senere blev der tilføjet køreplaner og skilte med destinationer. Bogen præsenterer mange forskellige udformninger, alle flot illustreret med billeder og forklarende tekster. Forfatteren har endda inkluderet stoppesteder fra Grønland og Færøerne, hvilket understreger den store variation i både design og funktion.

Det største afsnit er dedikeret til stoppestedsskure, hvor vi får et indblik i de mange forskellige arkitektoniske løsninger, der er udviklet for at beskytte passagererne mod vind og vejr. Der er stor variation i skurene – især på landet, hvor busserne ikke kører så ofte, og ventetiden kan være lang. Her har små huse eller læskærme været populære, og vi følger udviklingen fra de første skure af træ og metal til moderne glasfiberskure og glaslæskærme. De nyeste skure af glas er både praktiske og elegante, da de giver læ for vinden uden at fylde for meget på fortovet.

Fra 1950'erne begyndte arkitekter og designere at præge designet af stoppesteder. For eksempel udviklede stadsarkitekt Børge T. Lorentzen i Rødovre et metalskur, som blev

Jef Pallavicini

Busstoppesteder i Danmark

133 sider.

ISBN: 978-87-970-7727-6

J-bog, 2024.

produceret af Frederikssund Vogn- og Karosserifabrik. I 1962 introducerede møbelarkitekten Poul Cadovius sin første glasfiberkuppel, kaldet Champignon-modellen eller blot Cadomus type 1, som blev produceret af System Abstracta i Tønder.

I dag er glasskure dominerende, da de både giver god udsigt til en ankomende bus og lader chaufføren se, at der er ventende passagerer. I 1985 udskrev Hovedstadens Trafikselskab en konkurrence om "fremtidens" stoppested, som Knud Holschers design vandt. Dommerne fandt, at det med et roligt og fleksibelt udtryk faldt naturligt ind i bybilledet.

Mange steder i Danmark står stadig den ikoniske "champignon" som denne. Den blev introduceret i 1962 af møbelarkitekten Poul Cadovius.

En fornyelse på godt og ondt skete i slutningen af 1980'erne, da det franske firma AFA Decaux lancerede reklamer på læskærme, hvilket gav trafiksekskaberne en tiltrængt indtægtskilde.

Det er bemærkelsesværdigt, at ingen statsanerkendte kulturhistoriske museer systematisk har interesseret sig for denne del af danskernes hverdag. I det officielle register over danske museers samlinger er kun få skilte bevaret, og de mangler ofte både fotografier og information om deres oprindelige placering. Denne bog er derfor en vigtig dokumentation af en hidtil overset del af vores kulturhistorie – måske vil en museumsinspektør endda få inspiration til at inkludere et par af disse læskærme i sin samling, så også denne hverdagshistorie bevares.

Bogen dækker de sidste 70 års udvikling, men hvis man vil dykke længere tilbage, gemmer der sig et par skilte for busser i artikler om sporvognes skilte hos f.eks. Flemming Søeboes artikel "Stoppesteder, -standere, -skilte" og Nils Zeebergs "Et stoppested. Stoppestedsskilte kan have mange udtryk", begge fra BYtrafik.

Nutidens læskure er ofte med glas, så passagerer kan se den kommende bus, og hvor chaufføren kan se, om der er ventende passagerer. I den modsatte side af skuret kan der tjenes penge på reklamer.

Passageren måtte pænt vade igennem højt græs for at komme ind i bussen. I 1983 havde ikke alle kommuner fået gjort busstop sikre for passagerer og trafik.